

פניני הפרשה

תזריע-מצורע

עלון מס'

1034

שנה כ"א התש"ף

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. ניידי: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

כדי לטהר צריך להיות טהור

והעמיד הכהן המטהר את האיש המטהר (יד. יא) – רבנו יוסף חיים זצ"ל בספרו "בן איש חי" (דרושים) מדקדק בלשון הפסוק: מדוע הדגישה התורה הכהן "המטהר", וכי כמה הוא עוסק אם לא בטהרת המצורע? ומיישב בהקדים מעשה בתלמיד חכם אחד שישב ולמד בבית המדרש בהתלהבות עד שעה מאוחרת בלילה. אחר שסיים לימודו, חזר לביתו כשכל העיר כבר שרויה בחשכה. והנה בדרכו, הבחין בבית מואר אשר מתוכו בוקעים קולות שחוק והוללות. הדבר הכאיב את לבו, ולא יכול היה לחשות, וכשהוא מלא בקנאת ה' פרץ בסערה אל תוך הבית. לעיניו נתגלו עשירי העיר יושבים סביב השולחן ומשחקים בקלפים. עמד לפניהם והוכיחם בקול גדול, וכך אמר: "חבל עליכם שאתם מתעסקים בהבלים, שאת חייכם וממונכם מכלים, ואת תורתכם ותפלתכם מבטלים!". דברים שיצאו מלבו נכנסו ללבם, והם הביעו חרטה. הגדיל לעשות אחד העשירים שלחש לחבריו: "עומדים אנו באמצע משחק, ולא ברור למי ילך הכסף שנמצא במרכז השולחן. כיון שתלמיד חכם עני הוא, ניתן לך את הכסף ונתפזר לביתנו". בני החבורה שאחרי דברי התוכחה כבר הכסף איבד מערכו בעיניהם, אספו את הכסף ונתנוהו לחסיד המוכיח. אותו כסף היה לחסיד כמים קרים לנפש עייפה, שכן באותו זמן היה החסיד זקוק לו נואשות כדי להשביע נפש עולליו.

לאחר כמה חודשים, כלתה הפרומה מכיסו של אותו חסיד, ואשתו דחקה בו להביא טרף לביתם. ייגע את מוחו במחשבות מאין יבוא עזרו, ואז נזכר לפתע במקום שהוא משחקים בו קלפים. אמר בלבו: "משחק הקלפים קשה לפרוש ממנו, ודאי אנשים אלו חזרו לסורם הרע, אלך ואוכיחם ויתנו לי כסף כמו בפעם הקודמת. כך כולם יהיו נשכרים: העשירים יכפרו על נפשותם, ואני אזכה בפרנסה קלה ומכובדת...". ממחשבה למעשה, הגיע למקום בשעת לילה מאוחרת. כבר מבחוץ שמע שאכן הם משחקים בקלפים כאשר היתה באמנה אתם, ועם כל הכאב, הזדחלה שמחה כל-שהיא ללבו... נכנס והתחיל להצליף בהם מוסר. אך ראה זה פלא, בפעם הזאת, לא רק שלא שעו לתוכחתו, אלא שכעסו עליו מאוד שמפריעם במשחקם וגירשוהו בבושת פנים. בפנים מבוישות, הלך החסיד לרבו ותמה: "מדוע בראשונה דבריי נפלו על אזנים כרויות, ובאחרונה גירשו אותי ולא הפצו בתוכחתי?". ענהו החכם "הדבר פשוט. הכל תלוי מה המניע שלך – המצוה או הכסף. בראשונה, באת באמת כדי להוכיחם, מתוך קנאת ה', ומתוך רצון להדריכם בדרך ישרה, וכל מי שיש בו יראת שמים – דבריו נשמעים" (ברכות ו' ע"ב), אבל בפעם השניה המניע שלך היה הכסף, ואדרבא בלבך הרגשת נוח שהם ממשיכים בדרכם הרעה, ולכן דברך נפלו על אזנים ערלות".

על פי תשובתו של הרב, מבאר רבנו הגרי"ח את הדגשת התורה "הכהן המטהר". באה התורה ללמדנו כי הגם שהכהן זוכה לאכול מבשר הקרבן של המצורע ומהמנחה הבלולה בשמן, עם כל זאת לא תהא כוונתו להנאת עצמו, אלא רק כדי לטהר את המצורע. עליו להיות הכהן המטהר – שמטרתו לטהר ותו לא, שכן אם כוונתו להנאת עצמו, לא יוכל להשפיע רוח טהרה על המצורע.

שיא תורני	עצה טובה
<p>ארוץ הקודש הקטן ביותר נעשה על ידי אומן היודאיקה הירושלמי יהושע (שוקי) פריימן. הוא עשוי מכסף טהור שעליו נחרטו בעבודת יד עיטורים מרהיבים. לארוץ אין פרוכת, אבל דלתותיו נעשו מזכוכית כפולה כדי שהספר יהיה מכוסה בשני כיסויים כפי דרישת ההלכה.</p>	<p>כדי לזכור מקור, מומלץ לתרגם את הציון במחשבה ואפילו בדיבור למלה אחת, למשל: שמות כ, סא – פסא.</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סערון זצ"ל

"טעם ספירת ימי העומר, להורות מוסר לאדם שיזהר בכל ימי חייו, ולא יאבד אפילו יום אחד בתוהו, ויהיו תמיד עיניו פקוחות על ימי חלדו, כי כל יום ויום הוא דבר חשוב ויכול לקנות בו כמה מעשים טובים".

(מגיד חדשות"ח"ט עמ' ל"ז)

כל ימי אשר הנגע בו יטמא טמא הוא וגו' (וי"ג מ"ו) – קצת קשה, כיון דכתיב לעיל מיניה והצרוע אשר בו הנגע וגו' וטמא טמא יקרא, ורצונו לומר שעליו להזהיר אנשים שלא יתקרבו אליו מפני שהוא טמא כדפירש"י, א"כ מדוע חוזר הפסוק ומדגיש כל ימי וגו' טמא הוא? ועוד יש להבין הכפל: יטמא טמא הוא? ואפשר ליישב בס"ד על דרך הרמז, שבאה התורה להזהיר למצורע ולומר שלא יחשוב שהצרעת בלבד תכפר על הטא, אלא עליו גם לשוב בתשובה ולעזוב את הטא שבגללו באה עליו צרעת זו. וזה אומרו כל ימי אשר הנגע בו, רצונו לומר העבירה שבגללה באה עליו פורענות זו – יטמא – טמא הוא, והיינו שכשם שהוא טמא כאן בעולם הזה אזי ישאר טמא גם לעולם הבא, ומחויב למחנה מושבו, שלא יוכל להיכנס לגן עדן בחברת הצדיקים. ועל דרך שפירש רש"י בסוף פרשת שמיני (לעיל י"א מ"ג) גבי מאכלות אסורות, שאם אתם נטמאים בהם בארץ אף אני מטמא אתכם בעולם הבא ובישיבת מעלה. ע"ש. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

ובאו ציון ברנה

"דרכוני בנגאזי" ניתנו ליהודים על-ידי צעיר ערבי פלסטיני מארץ-ישראל, שהיה מנהל לשכת משרד הפנים בבנגאזי.

בראשית שנת התש"ט (1949), הכירה בריטניה בישראל, ונתנה ליהודי לוב זכות יציאה לכיוון ארץ ישראל, בתנאי שיוותרו על נתינותם הלוכית.

היתר העליה התקבל בשמחה רבה בקרב יהודי לוב ובכוננות של "בנצרינו ובזקנינו נלך!".

עם בשורת מתן ההיתר ליציאת יהודי לוב, מרבית היהודים במדינה החלו למכור את נכסיהם, לארוז ולצרור את מטלטליהם ולהכין את עצמם לעליה המיוחלת. שיירות של אלפי יהודים מכל רחבי לוב, החלו נוהרים לעבר טריפולי הבירה. קהילות שלמות נדדו למקום מכפרים המרוחקים מאות קילומטרים, כשבראשם הולכים הרבנים וספרי תורה בידיהם.

אולם לנוכח הנהירה הגדולה והסתערות המוני היהודים המבקשים אישורי יציאה, משרדי המינהל הבריטי, שותקו עד מהרה.

אי לכך, פנה המינהל הבריטי לוועד הקהילה, על מנת שיטפלו ברישום המועמדים לעליה, ולאחר מכן יעבירו את הטפסים למנגנון הבריטי המטפל במתן האישורים. ועד הקהילה, אכן נרתם למשימה בחדוה, ופתח משרד רישום בבית-הכנסת המרכזי – "צלא אלכבירא", שב"חארה" היהודית. כך, תוך זמן קצר הוצאו יותר מ-8,000 אישורי יציאה.

וי ניסן התש"ט הוא התאריך ההיסטורי בו החלה העליה ההמונית של יהודי לוב לארץ ישראל באוניה שכונתה "עצמאות". העולים הנרגשים עד כלות הנפש חשו כביציאת מצרים ממש, ובספונטניות החלו שרים באוניה את שירת הים כשלבם גאה גאה יחד עם הגלים.

כמיהתם של יהודי לוב לשוב לציון, פיעמה בכל הדורות.

אירועי הפרעות ביהודי לוב בשנת התש"ה (1945 למניינם) ערב קום המדינה, החישו והגבירו את שאיפתם לעליה לארץ-ישראל.

בעקבות התעוררות הלאומנות הערבית, פשט אספסוף זועם על שכונות היהודים ועל בתי הכנסת. בפוגרום אכזרי זה נרצחו מאה שלושים ושניים יהודים ומאות נפצעו, בעיקר נשים וילדים. תשעה בתי כנסיות נהרסו ויותר משמונה מאות בתי עסק נבזזו.

הפוגרום ארך שלושה ימים – כשהשלטון הבריטי אינו נוקף אצבע. גרוע מכך, יחידה של חיילים יהודים ששרתו בצבא הבריטי דיווחה לראשי הקהילה כי ראשי הצבא הבריטי הם אלה שהסיתו את ההמון לפרוע בצורה מחרידה ביהודים. רק כעבור שלושה ימים, 'נזכר' הצבא הבריטי להיחלץ לעזרת היהודים הנואשים.

אירוע קשה זה הביא לערעור היחסים בין היהודים לערבים. במקביל, חדרה ההבנה כי הקרקע בוערת מתחת רגליהם ואין זה המקום המתאים לחיות בו, אך הבריטים ששלטו בלוב ובארץ-ישראל, סרבו להעניק ליהודים אישורי יציאה מלוב ואישורי כניסה לארץ-ישראל, זאת כדי למנוע מהם להצטרף ללוחמים על עצמאות ישראל. למרות זאת, יהודים רבים מלוב עשו מאמצים חוקיים ובלתי חוקיים על מנת לעלות למדינת ישראל.

ההעפלה הבלתי לגאלית הפכה לאמצעי היחיד לעליה לארץ, והתבצעה בדרך חתחתים, נדודים וטלטלות, במדבריות לוחטים ונתיבי ים סוערים, דרך מצרים, איטליה, תוניסיה וצרפת.

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

היצר המכרסם

היתה גדולה מדי והכף השמאלית הכבידה. נפנה אליה השועל ונגס ממנה חתיכה. עכשיו ירדה הכף הימנית, והוא מיהר לחסר ממנה מעט, ומיד פנה אל השמאלית כדי לאזנה. כך דילג מכף לכף, נגס מעט פה ומעט שם עד שהותיר בשר כזית ועצם כעדשה...

כך היא דרכו של היצר הרע: "היום אומר לו עשה כך, ומחר - עשה כך, עד שאומר לו: לך עבוד עבודה זרה, והולך ועובד" (שבת ק"ה ע"ב). מכרסם הוא פה, מכרסם שם, מכרסם עוד ועוד, עד שאינו משאיר שריד ופליט. "רצונך לעבוד את בוראך?" שואל יצר הרע את האדם, "בבקשה. אבל למה תפריז? ראה, פלוני ירא שמים כמוך, מדקדק במצוות לא פחות ממך, ובכל זאת מקל הוא בדבר פלוני, ואין נגרע ממעלתו דבר...". מיד פונה לאותו פלוני: "ראה גם אתה, חברך שוה לך בדרגתו, הוא מרשה לעצמו לנהוג כך וכך, ומדוע לא תנהג כמותו?" נושך הוא כאן, נושך שם, ומכרסם את יראת השמים עד היסוד. (על פי הגאון רבי אברהם הכהן זצ"ל מספאקס שבתוניסיה).

זאב טורף רדף פעם אחר שה ותפסו. בטרם הספיק לנעוץ בו את שיניו ולהופכו לסעודתו, הגיח לפתע אריה וסילקו, והחרים את השה לסעוד בו את לבו. "הרי זו גזלה לאור יום!" התמרמר הזאב. שאג הארי לעומתו: "מלך החיות אני ונוטל חלק בראש!". טען הזאב: "מלך במשפט יעמיד ארץ!". ענהו הארי: "מלך פורץ לו גדר ואין מוחין בידו!".

למזלו של הזאב, עבר שם השועל הפקח שבחיות. קפץ הזאב על המציאה והציע: "ישפוט השועל בינינו".

ניאות הארי. ישבו לפניו והגישו תעצומותיהם. עיין השועל בדין והכריע: "יחלוקו - חצי לארי וחצי לזאב". הביטו בשה השמן והסכימו כי יש בו כדי שביעה לשניהם.

למקום הובאו מאזניים, והשועל שיסע את השה לשניים - חלק אחד שם בכף הימנית ואת השני בכף השמאלית. הכריע הנתח הימני את הכף. נגס בו השועל מעט להשוות את המשקל. אך אבוי, הנגיסה

☺ זה לא חוק! ☺

מעשה ברועה שהיה רועה את צאנו מחוץ לעיר, ובכל יום בצהרים היתה אשתו מביאה לו את ארוחתו. פעם חלתה ולא באה. הלפו שעה ושעתיים, והרעב כרסם במעיו. שקל ללכת לביתו, אבל ביד מי יפקיד צאנו? וישא עיניו וירא איש אחד קוצר הציר. פנה אליו וביקשו: "אנא ממך השגה בטובך על העדר עד שובי, ואתן לך דורון בשכרך". אותו קוצר חרש היה, וסבר כי הרועה מבקש ממנו את החציר בעבור צאנו. סימן לו בידו שיעזבונו לנפשו, ואמר לו: "לך מעלי, המשה כבשים יש לי בביתי, ובעבורן קוצר אני את השחת". אלא שרועה זה גם הוא חרש היה, ולא שמע את שנאמר לו, רק ראה את תנועת ידו של הקוצר, והבין שפטרן ללכת לביתו לחיים ולשלום, ואל לו לדאוג לעדרו, שכן הקוצר ישום עליו את עינו.

הלך הרועה לביתו, אכל ושתה שבע ורשק, שב לעדרו ומצאו שלם - כבשה אחת לא נעדרה! הבין כי הקוצר קיים את הבטחתו, והחליט לשלם לו כגמולו הטוב. חשב מזה יתן לו על שעת שמוירה? כבשה שלימה? זה יותר מדי... החליט להגיש לפניו כבשה אחת שהיתה צולעת על רגלה. הכבשה הפריעה לעדר בלכתו, אבל בביתו של הקוצר - תהיה אוצר יקר.

נשא בידיו את הכבשה, והעמידה לפני הקוצר, כשפיו מלא שבח והודיה. חשב הקוצר: "ודאי בא זה להאשימני, שאני שברתי את רגלה של כבשתו, ועתה הוא דורש ממני לשלם את הנזק". מיד קרא בקול גדול: "לא התקרבותי אל העדר, ולא נגעת בכבשים! למה תעליל עלי עלילת שוא?"

הרועה, שלא שמע את דבריו, הבין שחלה מסרב ליטול ממנו כבשה בעלת מום. דחפה לעברו ואמר: "אל תביט אל מומה, שמנה היא ונותנת חלב למכביר. תוכל גם לשוחטה, ויהיה לך בשר בשפע!". הרועה סימן בידו על צווארו כדי להמחיש את דבריו, ולעמיתו עלה הדם לראש בחושבו כי הוא מאיים לשוחטו חיים. הרה אפו והכהו על לחיו. החלו שניהם מתכתשים ומכים זה את זה.

במרחק מזה מהמקום, הלך אדם אחד רגלי, וראה סוס תועה הולך לקראתו. עלה על הסוס ורכב לדרכו. עוד הוא רוכב, והנה לנגד עיניו שני אנשים ניצים מתכתשים ורבים. רצו אליו שניהם, אחזו ברסן הסוס, והחלו מרצים באוזניו את טענותיהם. זה צועק: "נשבע אני שלא נגעת בכבשיו", וזה קורא: "מתנה הבאתי וסטירה קבלתי!". אך אבוי, גם רוכב הסוס היה חרש, וחשב ששניהם מאשימים אותו בגניבת הסוס... מיד נטש את הסוס ונס ברגליו. חשבו השניים: "לבטח רץ האיש אל המושל - להאשימנו בשוד דרכים!". מיהרו וברחו, ואם לא מתו - עודם מסתתרים עד עצם היום הזה...

☺ חוק חוק לא... ☺

העיקר הוא השמיעה!

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: המתפללים ערבית בליל שבת בפלג המנחה, האם לאחר התפלה יקדשו ויאכלו מיד או שימתינו לצאת הכוכבים? ואם מקדשים מיד, האם צריך לְמְנוֹת שומר לעניין ספירת העומר וקריאת שמע? תשובה: מקדשים ואוכלים מיד, ובצאת הכוכבים מוסיפים עוד כזית לחם. ואפשר לומר לאשתו שתזכיר לו ספירת העומר. ומכל מקום אם זה תוך הצי שעה לפני השקיעה, כדאי לחכות עד זמן ספירת העומר (20 דקות אחרי השקיעה) ואחר כך לקדש. בינתיים אפשר לבחון את הילדים בפרשת השבוע או ללמוד פרקי שבת וכדומה.

שאלה: האם מותר ללכת לים או לבריכה בימי ספירת העומר? תשובה: אין בזה איסור, רק בימי בין המצרים, ובלבד שלא יהא מעורב.

שאלה: ידיד שלי קנה בית בשעה טובה, האם מותר לו להיכנס לבית החדש בימי ספירת העומר, או שימתין עד שיסתיים העומר? תשובה: מותר ליכנס, רק "חנוכת הבית" יעשה אחר ל"ג.

שאלה: אודות מנהגנו שלא להסתפר עד ערב חג השבועות כדעת האר"י, האם גם סידור הזקן בכלל? כי ראיתי להגרבי"צ אבא שאול זצ"ל באור לציון ח"ג (עמ' קפ"ו) שכתב שגם לפי האר"י מותר למי שרגיל לסדר הזקן, כיון שכל הטעם שהאר"י החמיר עד שבועות משום שזוהי תקופה שהדינים שולטים לכן אין לגלח שערות הראש, משא"כ בשערות הזקן שלא שייך טעם הנ"ל (כי הם בחינת חסדים ולא דינים כשערות הראש). ע"ש.

תשובה: אפשר לסמוך על דבריו, אבל לא אצל הפּפּר (שלא ילמדו ממנו אחרים) אלא לסדר קצת במראה.

שאלה: ראיתי לכת"ר שליט"א בספר "מקור נאמן" (ח"ב סי' תמ"ז) שהתיר לסדר את השפם בימי הספירה רק אם מפריע לאכילה. ושאלתי, לפי הנהגים כרבנו האר"י הקדוש שלא לגלח עד ערב חג השבועות, האם אחרי ל"ד לעומר מותר לגלח השפם אפילו כשאינו מעכב את האכילה? תשובה: אפשר להקל.

שאלה: האם מותר בימי הספירה להשמיע מוזיקה לתלמידות דרך קלטת על מנת ללמדן שיר? תשובה: לא.

שאלה: לפעמים קורה שמבררים אצלי על בחור לצורך שידוך, ושואלים איך הוא בתורה או במדות, ואני יודע שהוא לא מספיק מושלם בדברים אלו. האם מותר לשבחן למרות שהדבר אינו נכון? תשובה: תמיד תאמר הנקודות החיוביות שבו ומכלל הן אתה שומע לאו, אבל לא לשקר! אם ישאלו "האם הוא לומד בהתמדה?", תענה "כן הוא לומד", "בהתמדה? איני יודע, השומר אחי אנכי?".

שאלה: האם מותר להביא לגרפולוג מומחה כתב יד ללא ידיעת הכותב, באופנים הבאים: א. לצורך שידוך, כאשר רוצים לדעת על הצד השני יותר לעומק? ב. בזוג נשוי, שחושדים בבן הזוג או שרוצים להכירו לעומק? תשובה: א. מותר. ב. אסור.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לרפואת דורון בן שרה הי"ו